אוהב ישראל — פרשת עקב

והיה עקב תשמעון וגו'. כדי להבינך זה אקדים הקדמה אחת דהנה כבר נודע דכל הנשמות של ישראל היו כלולין באדה"ר כמשאחז"ל (שמו"ר מ, ג) איפה היית ביוסדי ארץ (איוב לח, ד) וכ"א היה תלוי וקשור באדה"ר ויש כמה בחי' נשמות ידועות במעלה זו מזו אותן נשמות אשר היו אחוזים בראשו ובמוחו של האדם קדמאה. בוודאי הם גבוהים מאוד. ומהם בגופו ומהם ברגליו וכפי בחי' האבר שהי' להנשמה בו אחיזה כמו כן תגדל בחי' השכל להנשמה דודאי בחי' אותן נשמות אשר היו כלולים בעקב של אדה"ר היה שפלים במדריגות מערך הנשמות אשר היו נאחזים בגופו ומכ"ש במוחו וכן הוא בכל אדם עיקר משכן הנשמה הוא במוח ורוח בלב ונפש בכבד וכל מה שהגוף יותר למטה כמ"כ יתמעט בחי' השכל והחיות דאינו דומה החיות של אדם השרוי בלב לחיות שנמצא ברגליו. ויותר בעקב הרגל שהוא סוף הגוף ששם החיות מועט כמ"כ עד הנה דורות שעברו מעת בריאת אדה"ר עד עתה היה להם נשמות גבוהים אשר הי' להם אחיזה באיברים גבוהים של אדה"ר והיה להם חיות הרבה. אבל עתה שכבר נשלמו תיקון הנשמות כולם ומעתה לא נמצא כ"א הנשמות מעקב שהוא בחי' עקביים כמו שאחז"ל בעקבות משיחא בסוף הגלות קודם ביאת משיח אז הנשמות הנשפעים מלמעלה הם בחי' עקב שהוא בירור ותיקון אחרון והנשמות הללו הם נמשכין משיעור קומת אדה"ר. אך לכל זאת אף בדור הזה שיש לנו נשמות מעקב מ"מ כשאדם מתחזק בעבדות השם ומקשר א"ע באדם העליון אז גם הנשמות הללו באים לידי עלייה גדולה שמתעלים לשורשם וכן האדם אע"פ שחיות אשר הוא בעקב הוא שפל ונמוך מחיות הגוף ומכש"כ מחיות הראש מ"מ כשאדם מדבק א"ע ומשעבד כל הרמ"ח איברי' לרמ"ח מצות עשה ושס"ה גידיו לשס"ה מצות ל"ת ומשעבד כל האיברים תחת הלב. ואח"כ משעבד הלב תחת המוח ומקשר כל גופו עם בחי' נר"ן ומדבק ומייחד הכל במקור הקדושה ובשורשו עליון אז יש עליי' לכל גופו כי נעשה עולם שיעור קומה שלימה מרכבה לקדושה עליונה ואז יאירו כל הרמ"ח איברים כשאדם מקבל עמ"ש ע"י הרמ"ח תיבות דק"ש ואז מחבר את האהל להיות אחד ונעשה גם העקב רב מאוד שנדבק הכל במקור הקדושה. וזש"ה גם עבדך נזהר בהם. ר"ל כשאני מזהיר ומאיר א"ע וגופי על התורה והמצות. ואז בשמרם עקב רב שאני מגביה כל הגופים ואפי' בחי' עקב שלי נעשה רב. וזש"ה והיה לשון שמחה. ר"ל שיש שמחה ושעשועים לפניו ית'. עקב תשמעון את המשפטים האלה. אפי' אותן הנשמות שהם מבחי' עקב עקביים ג"כ תשמעון את כל התורה וזה שמסיים ושמרתם ועשיתם אותם ר"ל באופן דעיקר הוא לנשמות הנמוכים הללו שהם מעקביים מסוף שיעור קומה וקרובים אל הגבול הם צריכי' שימור גדול לבל יכנסו ח"ו חוץ לגבול. לבל ישלטו בהם ידי זרים ויניקת חיצונים רק צריך שמירה וגדר שגם העקב יהי' בקדושה. ועי"ז שתשמרו אתכם היטב מכח זה ועשיתם אותם ר"ל שתתקנו כל השיעור קומה ואז כשישלמו התיקון מהנשמות של העקביים ישמר ה' לך את הברית ואת החסד. ומזה יתבאר הכתוב הנ"ל. כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם. אפילו במקום אשר יעשו הדרכה והילוך אותם הנשמות אשר הם בסוף רגליהם שהם נשמות הבאים מעקביים ג"כ לכם יהיה הכל יהיה נכנס בקדושה ושלכם יהי' ואפי' אותן הנשמות של עקב אם יעבדו את השם וידרכו בארץ החיים ג"כ יהי' נכלל בהקדושה ויהי' יכולת בידם למשוך מן המדבר ר"ל ע"י הדבור של אותן הנשמות הנ"ל יעוררו הנהגה של רחמים מעולם הדיבור. ולא זו אלא אפילו בחי' הגבוה שהוא מכונה בשם לבנון שהוא מל"ב נתיבות החכמה ונ' שערי בינה. גם מאותה הנהגה הגבוה יהי' יכולת ביד הנשמות הנ"ל למשוך משם שיתנהגו העולמות בלבנונית הפשוט אשר אין שם גוון כלל כי אם כלו לבן חיוור הוא ומן הנהר פרת וקחשיב דרך השתלשלות העולמות מלמעלה למטה שיהיה יכולת בידם להמשיך מן הנהר ר"ל מזה האור והתפשטות אשר נקרא נהר פרת שמימיו פרין ורבין ע"ד הכתוב אור זרוע לצדיק שאצל הצדיק העליון האור זרוע אצלו וכשתגלו אורו אז נצמח הולדה סיבה וגדולה מכל מיני שפע טובה כלומר כשהצדיק העליון זורע אורו ומשפיע מסודו לכנ"י אז נמשך מזה כל מיני טוב וכל חסד כמו מזריעה שמגרעין א' עולה כמה חיטין והכוונה שיעשה יחוד להמשכת שפע מדכורא דהוא הצדיק יסוד העולם ועד ים האחרון דהוא הבחינה תתאה מדת המלכות שהוא ים תתאה הכל יהי' גבולכם וכולו יהיה נכלל בגבול הקדושה ע"י פעולות הנשמות הנ"ל אף שהם מכף רגל מבחי' עקביים הנ"ל ועל ידי זה הבטיח להם השי"ת ב"ה לא יתיצב איש בפניכם שלא יהי' להם שום התנגדות מכל צד רק פחד ומורא יתן ה' על כל פני הארץ כאשר דיבר לכם:

עוד לאלוה מילין לבאר הכתובים הנ"ל באר היטב על פי דרך דרוש ומתוך זה יתבארו הכתובים וכמה ענינים בדרך השכל. והוא דלכאורה יש לדקדק דמה זה שאמר ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך כיון דהזהיר לנו שיהיו כנס"י שומרים התורה והמצות והחוקים והמשפטים א"כ כשהאדם עובד את השם כראוי בדין הוא נוטל שכרו ולמה הוצרכו לזכות ולטובת והבטחת אבות אך נראה דשורש הדבר הוא דידוע דהוא ית"ש מתנהג א"ע עם האדם מדה כנגד מדה כפי מה שהאדם מעורר למטה את מדת רחמנות כמ"כ השי"ת מתנהג עמו. והנה כבר נודע דבכל דבר שבעולם נמצא בו בחי' זכור ושמור. וכדי להבינך. זה צריך אני להאריך קצת והוא דהנה אמרו חז"ל אין ברכת השם חל על דבר ריקם. וכן אמר הכתוב יהב חכמה לחכימין כ"ז הוא דאף שהקב"ה משפיע שפע רב אם לא יעשה האדם הכנה וכלי מוכשר לקבל השפעת השי"ת אז לא יהיה יכולת ביד האדם ליהנות מהשפעה זו רק אם יש לו כלי כגון אם האדם מצפה ומחכה ושומר לחכמתו ית' ועי"ז עושה הכנה וכלי לקבל השפעת חכמתו ית"ש ואז באמת הקב"ה משפיע לו שפע חכמה. וכן כל הדברים. וטעם הדבר שצריך להכין הכלי תחלה בזה תבין מ"ש חז"ל אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד שנ' הן יראת ה' הוא אוצרו. ולכאורה הוא מחוסר הבנה לומר דאין להקב"ה בעולמו אלא אוצר של י"ש בלבד. הלא הכתוב אומר הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים. וכי יש לך דבר בכל העולמות שאינו ברשותו ית"ש. גם מהו לשון אוצר של יראת שמים וכן אחז"ל בכל המקומות דשואלין לאדם

כמה שאלות עסקת בתורה וכדומה ועל כולם אי איכא יראת שמים אין דכתיב הן יראת ה' הוא וגו'. אך כשמתבונן האדם יבין וישכיל שבאמת אין להשי"ת אלא אוצר של יראת שמים ר"ל שכל הדברים וכל השפעות הבא מאתו ית' אי איפשר לבני אדם ליהנות מהם אלא שתקדים להם היראה דהוא הכלי והאוצר הנ"ל והוא עד"מ דהנה התבואה אינה צומחת מן הארץ אם לא שזורעין תחלה. ולכאורה יפלא כיון דחזינן דיש בהאדמה כח הצומח אשר מוטבע בה מהבורא ב"ה מאז ומקדם שתתן יבולה א"כ למה צריך האדם לזרוע וליתן התבואה בתוך הקרקע. אך הוא הדבר אשר דברנו באמת הבוב"ה אין חקר לגדולתו ואין קץ וסוף לכחו והשפעתו כי השפע הנובע ממנו יתברך שמו הוא בהתפשטות והרחבת גדול בלי שיעור וערך. והנה הטביע כח בארץ שיהי' בה כח צמיחה. אך כח הלזו הוא בדרך התפשטות ודבר שהוא בהתפשטות היאך אפשר לבוא לידי צמיחת גרעינין של חיטין וכדומה שזה הוא גבול וצמצום לכך אנו מוכרחים לעשות תחבולה על כח זה והיינו ע"י שנותנים תבואה באדמה וזורעין גרעין והוא מתדבק אל כח הצומח שהוא שורשה וממנה לוקח ואז גם כח הצומח מצמצם כחו בגרעין זה. אך בהיות הגרעין למטה שלימה במציאותו אי איפשר לה לקבל עד שנרקב ובא אל מדריגת אין ואח"כ בא אל מדריגת צמצום ואעפ"כ יש בו כח רוחני ואז שניהם יוציאו כמה גרעינין אך לכל זאת הוא בגבול מחמת שנצמצם בכלי. דהיינו בחי' המגביל לכח הצומח. וכי אוצר של תבואה שאם אדם יפקוד להכניס התבואה בלא כלי רק לאויר העולם אז אפילו יתן כל ימי חייו הכל יתפשט לארץ לארכה ולרחבה ולא יהיה שמור. אכן בהיות לו אוצר שזה מקיף כל מה שנותנים בתוכו מארבע רוחות אז יכול האדם ליתן בתוכו כרצונו ויהיו שמור לו. לכך צריך האדם לעשות כלי ואז יכול לקבל השפעתו ית"ש מחמת שבא בצמצום לפי הכנה שמכין האדם א"ע ועושה שמירה וכלי לקבל השפעה הזו. כמו ששאל אלישע הנביא את האשה מה יש לך בבית ותאמר וגו' כ"א אסוך שמן שיהיה יכולת להברכה לחול ולשרות. וכפי הכלים שהיו לה. כך קיבלה השפעות מאתו ית"ש. וכמו כן מדת היראה הוא מכונה בשם אוצר שהוא כלי השמירה לכל דבר אלהים כמו שאחז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת. כי כשיש לאדם יראת שמים אז הוא שומר א"ע ועושה לו גדר וגבול מה לעשות ומה שלא לעשות. ואז כל מה שמקבל מאתו ית"ש הוא שמור בו משא"כ אדם שאין בו יראת שמים אז אף אם השי"ת ישפיע לו כל המעלות חכמה ועושר וכדומה אז לא יהנה ממנו ולא תהי' מתקיימת בידו כי ח"ו יעשה עם השפעה זו חוץ לרצון הבוב"ה. אבל אם יש בו יראה אז הכל שמור. ונמצא היראה היא השמירה ובית קיבול לכל השפעות אלקות. ולכך נק' אוצר של יראת שמים כמו אוצר של תבואה שמועיל להתבואה שלא יתפשט לחוץ כמ"כ הוא אוצר היראה שומר כל הדברים הבאים מאתו ית' ונעשה יחוד בבחי' משפיע ומקבל דהוא זכור ושמור. וכ"ז הוא בכללות התורה והמצות. והחכם יבין מעצמו כל פרטי הדברים איך שיש בו בחי' זכור ושמור והנה לפעמים עולה על לב האדם מה שהיצה"ר מסיתו ואומר לו הלא עברו רוב שנותיך אשר פגמת בהם והרבית לפשוע. שוב אין לך שום תקנה לשוב על עוונותיך כי הזמן יכלה ותשובתך לא יכלה ואין בכחך לעשות תשובה כראוי על כל חטא ועוון ע"כ שמע לעצתי שמח לבך ועשה מה שבכחך. הרוג בקר ושחוט הצאן כי בלא"ה אבדת חלקך בעוה"ב מאחר שקלקלת עד הנה והוא מעוות שלא תוכל לתקון כך הוא פתוי היצה"ר הרוצה לאבד את האדם משני עולמות. אבל החכם עיניו בראשו כי א"א לבני אברהם יצחק ויעקב שיאבדו ולא יהיו להם ח"ו שום תקנה הלא יש להם חלק אלהי ממעל. ע"כ הוא מחזק את לבו ומאמין בדברי חז"ל שאמרו דאף אם עובר ח"ו על מצות השם מ"מ אל יתייאש מן הרחמים כי אף אם יגולגל אלף פעמים מוכרח הוא לשוב ולתקן ולקיים את כל מצות ה'. כי לא ידח ממנו נדח. וכל מה שיש לו שורש בקדושה אף אם הוא בעמקי שאול הקב"ה מסבב ומגלגל עד אשר יעלה מתהומות כל הנצוצות קדושות הצריכות לשוב למקומם ולשורשן של הקדושה. וא"כ כשאדם מאמין באמונה שלימה שבוודאי הסוף יהי' שמוכרח לשוב ולתקן את מעשיו. עי"ז הוא משים על לבו מה לי לסבול צער גלגולים ולטעום טעם מרירות המות כ"פ הלא הסוף יהי' בע"כ שאחזור לשוב להשי"ת מוטב שאשוב מיד בעודי בחיים חיותי ומה שיעשה הזמן יעשה השכל ועיקר תלוי באמונה כשאדם מאמין בדברי חכמים שבוודאי יהי' כן אזי באה לו שמחה מזה שמאמין שיהי' דבוק בקדושה עכ"פ בסוף ומתוך האמונה זו לבו מתחרט ומתלהב לצפות מתי יגיע יום לתקן את מעשי ולשמור מצות ה' וכשהוא שומר ומצפה ע"ז אז נעשה משמירה זו כלי ובית קיבול. והבא לטהר מסייעין לו מן השמים ומוציא מחשבתו מכח אל הפועל שיבוא לידי עשיי' ומשפיע לו בבחי' דכר וזהו ג"כ בבחי' זכור ושמור דהבוב"ה מתנהג עם בריותיו כמדתן במדה שאדם מודד מודדין לו. ואז ע"י שאדם עושה לעצמו שמירה וכלי ע"י שמחה והאמונה שיש לו במה שיהיה עובד את ה' א"כ גם הוא ית"ש מעורר רחמיו וחסדיו וכל הטובות שהבטיח לעשות לזרע אברהם יצחק ויעקב וגם הבטחות ע"י הנביאים הקדושים אף שהבטיחם שיהיו בסוף בעקבות משיחא אבל מחמת גודל האהבה אז גם השי"ת מעורר הבטחה זו ועושה מזה בחי' שמור ומתחיל לצפות כביכול מתי יגיע התור שאקים הבטחה שהבטחתי לאבותיהם שאשפיע לזרע אברהם כל טוב וע"י בחי' שמירה זו מתחיל הקב"ה מיד לקיים הבטחות הנ"ל ומשפיע מיד לזרע אברהם להזכיר להם ברית אבות בבחי' דכר והבן:

ומעתה נבוא אל מקראי קודש הנ"ל וזה שאמר והי' אין והי' אלא לשון שמחה ר"ל שתגיעו לזו הבחי' שתהי' לכם שמחה מזה שתבינו שעקב תשמעון את המשפטים האלה ר"ל שעכ"פ בעקב ובסוף כל איש ישראל ישמע בקול ה' לקיים מצותיו וע"י האמונה זו תהיה לכם שמחה ומזה תבואו לבחי' שמירה שתשמרו ותצפו מתי יגיעו הימים האלה לשמוע בקול ה' וזהו ושמרתם. ועי"ז ועשיתם אותם. ר"ל ע"י בחי' שמירה תזכו לבוא לידי עשייה שתתקנו מיד מעשיכם. ואז מה יעשה הקב"ה יתנהג עמך כמדתך ושמר ה' לך היינו עבורך יעשה ה' ג"כ בחי' שמירה וכלי ע"י הברית והחסד אשר נשבע לאבותיך והבטיח לך שיעשה זה באחרית הימים. עי"ז השי"ת מעורר ההבטחה זו וישמור ויצפה להביא עליך אשר דיבר לך וע"י התעוררת הנ"ל תבוא לבחי' זו שיתחיל הקב"ה להשפיע לך בבחי' דכר מיד מאותן הבטחות הנ"ל. ואז ואהבך וברכך ובירך פרי בטנך בכל מיני ברכה ושפע טובה אמן כיה"ר: